

Granskning av styrning och uppföljning av avtal

Ärendet

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat styrning och uppföljning av avtal i kommunen. Sammanfattningsvis uppfyller kommunen kraven på styrande dokument och att tecknande av avtal sker enligt gällande delegationsordningar. Där det förekommer brister avser

kommunledningskontoret säkerställa att gällande avtal följer standard och att uppföljning av avtal görs enligt vad som framgår av avtalen.

Uppföljningen ska därefter dokumenteras på ett tillfredställande sätt.

Den interna kontrollen av avtal kommer stärkas genom en mer systematisk och konsekvent uppföljning inom samtliga nämnder.

Kommunledningskontoret kommer föreslå obligatoriska kontrollmål för nämnderna avseende avtalsuppföljning.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut:

1. Kommunledningskontorets redogörelse med anledning av revisorernas rapport godkänns och överlämnas till revisorerna.
2. Återrapportering ska ske till kommunstyrelsen senast 1 november 2016.

Bakgrund

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat styrning och uppföljning av avtal i kommunen. Den övergripande revisionsfrågan är följande: Är den interna kontrollen inom kommunstyrelsen, tekniska nämnden och socialnämnden tillräcklig kring styrning och uppföljning av ingångna avtal?

Bedömningen har gjorts utifrån följande fyra kontrollmål:

1. Styrande dokument i kommunen som säkerställer innehållsmässiga krav på avtal och uppföljning av dessa (avtalsmallar mm).
2. Beslutsnivåer för tecknande av avtal (firmateckning, delegationsordningar mm)

3. Standarden på avtal utifrån innehållsmässiga krav som kan ställas ur styrnings- och uppföljningssynpunkt.
4. Faktisk och dokumenterad uppföljning och utvärdering av ingångna avtal.

Bedömningen av kontrollmål 1 och 2 är att kommunen uppfyller kraven. Beträffande kontrollmål 3 finns förbättringsåtgärder. Av de kategorier som ett avtal ska innehålla saknar 7-9 avtal vitesklausul, skadestånd, uppsägningsklausul samt insyn i leverantörens företag. 14 avtal har valts för kontroll. Det kontrollområde som visar större brister är uppföljning och utvärdering av ingångna avtal. Revisionens bedömning är att uppföljningen inte sker på ett effektivt, konsekvent och strukturerat sätt.

Den sammantagna bedömningen är att den interna kontrollen kring styrning och uppföljning av ingångna avtal inte är helt tillräcklig.

I rapporten lämnas tre rekommendationer. 1. Att ramavtalskatalogen läggs upp på intranätet så att det enkelt går att leta fram avtal. 2. Att standard på avtal säkerställs utifrån de innehållsmässiga krav som kan ställas ur styrnings- och uppföljningssynpunkt. 3. Att det säkerställs att uppföljning av avtal görs enligt vad som framgår av avtal och att uppföljningen dokumenteras på ett tillfredställande sätt.

Kommunledningskontorets utredning/yttrande

Kommunledningskontorets yttrande omfattar analys och åtgärder för kontrollmålen 3 och 4 samt kommentar till rekommendation 1 avseende ramavtal på intranätet.

Analys av kontrollmål 3

Kommunledningskontorets område

Avtalsvillkor för upphandling av varor och tjänster finns framtagen i en upphandlingsmall. Här finns uppgifter och förslag för anpassning till de olika slag av upphandlingar avseende varor och tjänster som kan bli aktuella. Att avtalsvillkoren skiljer sig åt avtalen emellan beror på att hänsyn måste tas till vad som upphandlas, men är även beroende på om avtalet kommit till genom samarbete med inköpscentraler eller interkommunalt samarbete där flera kommuner samordnar sina krav.

Socialkontorets område

Socialkontoret använder för det mesta standardiserade avtal, dvs. avtalen skrivs av upphandlingsenheten i upphandlingsverktygen TendSign, men utifrån kraven i förfrågningsunderlaget. Inom vissa verksamheter får man inte använda sig av underleverantörer varför det de inte nämns i avtalet. Socialkontoret har under de senare åren blivit tydligare med att ha med viteskrav. Inom vissa verksamheter ställs dock inte sådana krav, som t.ex. inom familjerådgivning, där par går i snitt i tre samtal. Inom många verksamheter som socialkontoret beställer insatser av finns klausuler om

insyn i företagen. Vissa leverantörer t.ex. boenden eller nattpatrull inom hemtjänsten görs tillsyn även nattetid.

Tekniska kontorets område

Tekniska kontoret har standardiserade avtal för både byggtreprenader och ramavtal. För ramavtal gäller antingen ABK09 eller AB04 när det gäller viten och skadestånd. Avseende byggtreprenader följer tekniska kontoret ABT06 eller lägger in strängare krav i avtalen.

Åtgärd av kontrollmål 3

Kommunledningskontorets område

Kommunledningskontoret bedömer att avtalsvillkor i upphandlingsmallen behöver ses över med revisorernas rekommendationer som underlag för nödvändiga förtydliganden. Förvaltningarnas kravställare bör utbildas med fokus på att avtalets viktiga parametrar endast efter särskild analys exkluderas som avtalsvillkor. Upphandlingsenheten kommer kvalitetssäkra underlag i upphandling och det ska särskilt noteras i upphandlingsprotokoll om skälen till viktiga villkor som exkluderas i avtalet.

Socialkontorets område

Socialkontoret arbetar kontinuerligt med att se över både förfrågningsunderlag och avtalen för att de ska vara så tydliga som möjligt.

Tekniska kontorets område

Tekniska konteret finner ingen anledning att ändra på några mallar eller rutiner.

Analys av kontrollmål 4

Kommunledningskontorets område

I revisorernas rapport förs fram att två av avtalen saknar uppföljning enligt avtal. För ett av avtalen har det inte varit något köp genom avtalet varför det inte prioriterats i uppföljning.

När det gäller nämndövergripandeavtal är revisorernas bedömning att kommunen inte följer upp att fakturerade priser och övriga kostnader i förhållande till avtalet överensstämmer. För att följa upp denna typ av centrala avtalsfakturer krävs ytterligare resurser inom upphandlingsfunktionen.

Det skulle ytterligare behövas ett kontinuerligt stöd av företagsbevakning och skatte- och avgiftskontroller för samtliga kommunens avtal under avtalsperioden, och inte endast under upphandlingsprocessen.

Socialkontorets område

Socialkontoret har en årlig uppföljningsplan. Vissa år har dock prioritering gjorts då det inte har varit möjligt att följa hela planen. Socialkontoret anser att avtalsuppföljning och tillsyn är ett av nämndens viktigaste

ansvarsområden. Inom ett av avtalen, familjerådgivning, som granskningen tar upp, har ingen beställning gjorts av någon Danderydsbo. Inom ett annat avtal, som skett via ramavtalsupphandling inom nordostkommunerna, har inte heller socialkontoret gjort någon beställning av insatser. Dessa avtal ska följas av nordostkommunerna gemensamt och det har varit svårt att hitta en bra gemensam uppföljning och tillsyn. Dock brukar den kommun som har haft ansvar för upphandling, en gång om året genomföra en kontroll av leverantörens ekonomiska status. Vissa leverantörer har socialkontoret ett mycket tätt samarbete med. Detta bl.a. med anledning av att man kontinuerligt genomför uppföljningar per individ.

Tekniska kontorets område

Tekniska kontoret följer upp samtliga byggtreprenadkontrakt enligt avtal. Den föreskrivna övergripande avtalsuppföljningen för ramavtal som ska ske årligen är bristfällig i de fall där det är flera som gör avrop från samma avtal eller där det inte har gjorts något avrop alls. Däremot sker avtalsuppföljning för respektive avrop.

Åtgärd av kontrollmål 4

Kommunledningskontorets område

Upphandlingsenheten har påbörjat men ännu inte färdigställt arbete med att ta fram underlag som underlättar för avtalsägaren att registrera och schemalägga uppföljning av avtal. Rutinbeskrivning och mall för protokollföring förväntas utgöra tillräckligt stöd för dokumentation. Om nämnda dokument överlämnas till avtalsägaren efter avslutad upphandling som även innefattar specifika förslag till uppföljning för det enskilda avtalet, bör det stödja avtalsägaren i arbetet med den interna kontrollen. För att bl.a. följa upp centrala avtals fakturor krävs ytterligare resurser. Redan befintligt systemstöd bör kunna anpassas till denna typ av uppföljning.

Socialkontorets område

Socialkontoret har på grund av personalomsättning under 2014 inte kunnat prioritera nämndens avtalsuppföljningar fullt ut. Några uppföljningar har med anledning av detta släpat efter.

Tekniska kontorets område

Tekniska kontoret ser över rutinen för den övergripande årliga avtalsuppföljningen för ramavtal.

Rekommendation gällande ramavtalskatalog

Ramavtalslänken är tillgänglig på kommunens intranät men svår att hitta såvida den inte enhetsvis lagts till som snabblänk på första sidan. Fler och fler verksamheter lägger upp ramavtalskatalogen som snabblänk. Katalogen är idag den mest besökta sidan på intranätet.

Utveckling av den interna kontrollen

Kommunledningskontoret ser allvarligt på bristerna i avtalsuppföljningen. Trots att kommunstyrelsens interna kontrollplan innehåller moment för stickprovskontroll av avtalsuppföljning är det inte tillräckligt. Det krävs en

mer systematisk och konsekvent uppföljning inom samtliga nämnder.
Kommunledningskontoret kommer föreslå obligatoriska kontrollmål för nämnderna avseende avtalsuppföljning.

Åsa Heribertson
Kommundirektör

Cecilia von Sydow
Ekonomichef

Bilagor:

1. Revisorernas skrivelse daterad 2015-10-13
2. PwC:s rapport daterad oktober 2015: Styrning och uppföljning av avtal

Exp: Revisorerna, Fastighetsnämnden, Socialnämnden